

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՅՏԱՌԱԿԵՐՊՈՂ ՏԵՍԻԼՔ

Սարկաագութեան պատրաստուող ուսանողներու խումբին հետ, երբ նկատի կ'առնէինք Քրիստոսի աստուածութեան հարցը, հաստատեցինք որ այդ մասին կասկած չկայ: Փաստերը շատ են: Բացի այն փաստերէն որ Աւետարանին մէջ քազմիցս Յիսուս ինք իր մասին կը հաւաստէ, երբ կ'ըսէ.

"Ես եւ Հայր իմ մի եմ" (Յովհ. Ժ 30)

"Ջի գիտասցիք եթէ Հայր յիս է եւ ես ի Հայր" (Յովհ. Ժ 38).

Կայ փաստը որ հրեաներն անգամ այդպէս լսեցին Քրիստոսի բերնէն, եւ ամբաստանեցին զինքն որ «զԱստուած իր Հայրը կը կոչէ, եւ ինքզինքն հաւասար կը նկատէ Աստուծոյ» (Յովհ. Ե 18):

Եւ Քահանայապետին առջեւ դատուելու ժամանակ, քահանայապետը իր կատաղութեանը մէջ գայրոյթով կ'ըսէ Քրիստոսին. "Կ'երդմեցնեմք քեզ կենդանի Աստուծոյ անունով, որ ըսես մեզի թէ՛ դո՞ւն ես Քրիստոսը, Որդի Աստուծոյ" (Մտք. ԻԶ 53):

Եւ Քրիստոսի հանդարտ եւ անխռով պատասխանն էր. "Դուն ըսիր թէ ես եմ" (Մարկոս ԺԳ 62):

Այս խօսքին վրայ զինք կը դատապարտեն, եւ Պիղատոսի առջեւ կ'ամբաստանեն որ "ինքզինքն Որդի Աստուծոյ յայտարարեց" (Յովհ. ԺԹ 7):

Բայց ունինք տակաւին փաստերը մեր սրբազան Հայրերուն վկայութեանց եւ անողութեանց: Նաեւ փաստերը Չորս Աւետարանիչներուն բուն նպատակին՝ որ էր յայտարարել՝ թէ "ի սկզբանէ էր Բանն. եւ բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր՝ Բանն:" (Ուշադիր՝ այս վերջին շեշտին, որուն իմաստն է շեշտել թէ բանը, խօսքը, Քրիստոսը, ինքնին Աստուած է: Յովհ. Ա. 1-2):

Բայց մինչեւ իսկ Յիսուսի աշակերտները իրարու հետ վեճի մէջ էին թէ ի՞նքն է Քրիստոսը, Մեսիան, եթէ ոչ ուրիշ մէկու մը պէտք է սպասեն:

Եւ Յիսուս ուղղակի հարցումը կը դնէ անոնց առջեւ. "Ժողովուրդը ո՞վ կը կարծէ թէ ես եմ:"

Պատասխան. "Ոմանք կը կարծեն որ Յովհաննէս Մկրտիչն ես: Ուրիշներ՝ թէ Եղիա Մարգարէն ես, երկինքէն իջած: Ուրիշներ՝ թէ մարգարէներէն մէկն ես:"

Եւ Յիսուս կ'աւելցնէ. "Բայց դո՞ւք ո՞վ կը կարծէք թէ ես եմ:"

Պետրոս՝ կ'երեւի միշտ համարձակ եւ միշտ ըսելիք մը գտնող, յայտարարեց. "Դուն ես Քրիստոսը, Որդի Աստուծոյ:"

Ուսանողներուն հետ դասարանին մէջ, ա՛յս պահուն էր որ երիտասարդներէն մէկը հարցուց. "Բայց Պետրոս Առաքեալ այդ խօսքը Յիսուսի այլակերպութեան տեսիլէն առա՞ջ էր որ ըսաւ, թէ այլակերպութեան դէպքէն յետոյ:"

Բայց ի՞նչ կապ ունին այս երկուքը իրարու հետ:

Անշուշտ որ կապ մը ունին: Եւ սուրբ գրական մեկնիչներուն համար կարեւոր կրնայ համարուիլ այդ:

Տարբերութիւն չընել թէ այլակերպութեան դէպքէն առա՞ջ թէ յետոյ ըսաւ: Կարեւորը ինքնին այդ յայտարարութիւնն է:

Որովհետեւ մոյն հարցերը կան Այլակերպութեան տեսիլի մասին: Այդպիսի դէպք մը պատահած է թէ ոչ: Եթէ պատահած է, Քրիստոսի յարութենէն առա՞ջ պատահած է. եթէ ոչ Քրիստոսի յարութենէն յետոյ՝ կարգ մը պատահած տեսիլներէն մէկն է:

Ասոր ալ պատասխանը մոյնն է: Երբեք տարբերութիւն չընել թէ երբ պատահած է: Կարեւորը այն է որ Յիսուսի

աշակերտները Քրիստոսի պայծառակերպության, այլակերպության, եւ այդ տեսիլին փորձառութիւնը ունեցած են:

Եւ այդ տեսիլքը, այդ փորձառութիւնը, չեն մոռցած: Այլ փոխանցած են դարէ դար, սերունդէ սերունդ:

Պետրոս Առաքեալ այդ տեսիլքին մասին պատմած է Մարկոս Աւետարանիչին որ Առաջին Աւետարան գրողն է: Ամենէն ամփոփը՝ միայն տասնըվեց գլուխներէ բաղկացած:

Իսկ Մատթէոս Աւետարանիչ առած է Մարկոսէն, եւ 28 գլուխներէ բաղկացած իր Աւետարանը նոխացուցած է փաստարկութիւններովը Հրէական սովորութեանց եւ Հին Կտակարանի օրէնքներուն:

Իսկ աւելի յետոյ՝ Ղուկաս Աւետարանիչ օգտագործած է թէ՛ Մարկոս եւ թէ՛ Մատթէոս Աւետարանիչներուն գրածները:

(Յովհաննէս Աւետարանիչ չէ յիշատակած Այլակերպութեան տեսիլքը:)

Կարեւորը տեսիլք մը ունենալն է: Որուն համար ուզես ամբողջ կեանքդ տալ: Որմէ չես կրնար բաժնուիլ: Որ չես ուզեր ուրիշ տեսակ կեանքի մը հետ փոխանակել:

Պետրոս Առաքեալ այդպիսի հոգեկան վիճակի մէջ էր, երբ լերան կատարին պայծառակերպուած տեսաւ Յիսուսը, իր երկու կողմերը բազմած Մովսէս եւ Նդիա մարգարէներով, որոնք իրեն ներշնչեցին եւ ըսել տուին հիացմունքով. "Հրաշալի է այսպէս: Այստեղ մնամք տեսապէս:"

Ամէն մարդ կրնայ իր կեանքին մէջ ունենալ այսպիսի տեսիլքներ, ուր ինքզինքին համար կ'ըսէ. "Ես այսպիսի՝ կեանք մը կ'ուզեմ ապրիլ: Հրաշալի՛ է:"

Եւ իր կեանքին բոլոր նեղութիւններուն, գրկանքներուն, տաղտուկներուն, չարչարանքներուն հակառակ, եւ ընթացքին, այդ տեսիլքին կը վերադառնայ: Անով կը զօրանայ: Եւ իր

կեանքը կը հարստացնէ նոր փորձառութիւններով:

Այսպիսի անձ մը եղած է Պօղոս Առաքեալ:

Գործք Առաքելոցի 26րդ Գլուխին մէջ, Պօղոս Առաքեալի դատաւարութեան շատ տպաւորիչ մէկ տեսարանը կայ:

Պօղոս Առաքեալ ամբաստանուած է հրեաներուն կողմէ, որպէս Քրիստոսի յարութիւնը փարոգող, զայն իրրեւ Աստուած պաշտող:

Եւ Կեսարիա ֆաղափն մէջ (որ այսօրուան մեր գիտցած Սեզարիա ֆաղափն է աւերակեալ), Փեստոս Հռովմայեցի կառավարիչին առջեւ դատուելու դրկուած է: Ներկայ է նաեւ Հրէաստանի թագաւոր Ակրիպասը, իր տիկնոջ հետ:

Եւ Պօղոս Առաքեալ իր անձին պաշտպանողականը կը ներկայացնէ, պատմելով Ակրիպասին իր կեանքին պատմութիւնը: Թէ ինչպէս՝ ինք իրրեւ հաւատարիմ եւ նախանձայոյզ հրեայ, հալածած է քրիստոնեաները, բանտարկել տուած, եւ շատերուն մահուան պատճառ եղած է:

Եւ սակայն կը պատմէ նաեւ այն տեսիլքի մասին, որ ինք ունեցած եւ տեսած է Դամասկոսի նամբուն վրայ, ուր Յիսուս իրեն կը յայտնուի, կէսօրուան արեւի լուսաւորութեան մէջ, աւելի փառաւոր լուսաւորութեան մը մէջէն, եւ որուն ձայնը կը լսէ, որ կ'ըսէ. "Սաւուդ, Սաւուդ, ինչո՞ւ կը հալածես զիս: Ի՞ գուր է քեզ, ազաքի զարնել խթանին դէմ:"

Եւ Պօղոս Առաքեալ կը յայտարարէ որ՝ "այս երկնային տեսիլքին է որ ինք հաւատարիմ մնացեր է:" Եւ ոչ մէկ սխալ եւ յանցանք չէ գործած, ո'չ հրեաներուն դէմ, ո'չ օրէնքին դէմ եւ ոչ ալ կառավարութեան դէմ:

Եւ արդարեւ Պօղոս Առաքեալ իր կեանքին բոլոր նեղութիւններուն, չարչարանքներուն

ընթացքին, միշտ այդ տեսիլքին կ'անդ-
րադառնար, անով կը զօրանար:

Մարդկութեան պատմութեան, եւ
ամէն մէկ ազգի պատմութեան մէջ երկար
է շարանը տեսիլք ունեցող, իտեալ ունեցող,
իր կեանքը ազնուական նպատակի մը եւ
ծառայութեան մը նուիրած մարդերուն:

Գիտնականը իր տեսիլքը ունի, ինչպէս
ամէն մէկ արուեստագետը իր ասպարէզին
մէջ - նկարիչը, երաժիշտը, նարտարապետը,
ֆանդակագործը, բանաստեղծն ու գրագետը
եւ այլ ասպարէզներու նուիրեալները:

Նոյնպէս տեսիլքի մարդ է ով որ
հայրենասէր է, ընտանեւէր է, մարդասէր
է, եւ որեւէ մէկ անձ որ որեւէ մէկ
մարդկային ծառայութեան կը նուիրէ իր
կեանքը: Եւ հարուստ կը զգայ այդ ծա-
ռայութիւնը կատարած ըլլալուն համար:

Տեսիլք մը որ կը մղէ մարդը իր
ամբողջ կեանքը, սէրը, ուշադրութիւնը,
կարողութիւնները նուիրելու այդ տեսիլքին
իրագործման: Հակառակ բոլոր տեսակի
նեղութեանց եւ զրկանքներու:

Այդպիսի կեանք մը՝ պիտի պայծա-
ռակերպէ մարդը, որեւէ մէկ ասպարէզի
մէջ, զինքն օրինակ դարձնելով ուրիշներուն,
որպէս զի միասին նուիրուին նոյն տեսիլքին
իրագործման:

Ինչ դժբախտ եմ տեսիլք չունեցող
մարդիկ: Որոնք չեն գիտեր ինչո՞ւ համար
կ'ապրին: Որոնք միայն զգուանք կը զգան
կեանքին մէջ, եւ կամ որոնք միայն
զգուանք կը պատճառեն ուրիշներուն:

Տեսիլք չունեցող անձը կը խորտակուի,
եւ կեանքի դժուարութիւններէն,
նեղութիւններէն կ'ընկնուի:

Այս պատճառաւ մեր ցանկութիւնն է
որ մեր ժողովուրդը ուսանողները տեսիլք
ունեցող անձեր դառնան:

Գիտնական Աստուծոյ տուած շնորհները
զարգացնել, գործածել, որպէս զի երբ
նուիրուին Քրիստոսի եկեղեցիին, մեր Ս.
Աթոռին եւ մեր ազգին հոգեւոր անումին

ծառայութեան, կարենան այդ տեսիլքով
առաջնորդուիլ, յաղթահարելով ամէն
տեսակի զրկանքներ, եւ նեղութիւններ,
որոնք իրենց կեանքին մաս պիտի կազմեն:

Եթէ իրենց շուրջը չեն կրնար այդպիսի
տեսիլքի անձեր գտնել, պէտք է դառնան
Աւետարանին եւ մեր ազգի պատմութեան,
ուր պայծառակերպ եւ լուսաշող կը փայլին
տեսիլք ունեցող հոգիները:

Անոնք մեզի պէս պարզ մարդեր եւ
հոգիներ էին, գուցէ աւելի նեղութիւններով
եւ յուսախաբութիւններով շրջապատ-
ուած: Բայց չդաւաճանեցին իրենց
տեսիլքին: Եւ այժմ սուրբերն են մեր
ժողովուրդին հաւատքին:

Տեսիլք ունենալու այս ցանկութիւնը,
որոշել կարենալու կամքը՝ թէ "Ո՞ր տեսակի
կեանք մը կ'ուզեմ ապրիլ", ամէն մէկ
անձին պարտականութիւնն է: Եւ ո՞վ որ կը
հետեւի այդ ճայնին, որ Աստուծոյ դրուած
է մեզմէ ամէն մէկուն սրտին ու մտքին
մէջ, ան գիտէ գաղտնիքը Աստուծոյ
շնորհին, կեանքը իմաստաւորելուն, պայ-
ծառակերպող տեսիլքէ մը գերելուն,
առաջնորդուելուն, եւ զոր ոչ մէկ նենգաժէտ
ուժ պիտի կարենայ խաբարել:

Եւ մեր ազգը պէտք ունի այդպիսի
հոգիներուն, որոնք կարենան փայլիլ մեր
ժողովուրդի գաւակներուն աչքին առջեւ:
Հոգիներ՝ որոնք իբրեւ օրինակ, իբրեւ
տիպար, իբրեւ իտեալի ծառայող, եւ
նուիրական նպատակներու համար գոհալի,
տեսլապաշտ եւ փառամարտիկ
զինուորեալներ ներկայանան:

Ո՞րքան հարուստ պիտի ըլլանք
անհատապէս, եւ ո՞րքան պիտի
հարստացնենք հոգին մեր ազգին
գաւակներուն, հակառակ անոնց ամբողջ
աշխարհի մէջ ցրուածութեան, ցօրացումի
վտանգներուն բացայայտ ենթակայութեան:

Այս տեսիլք ունենալու հոգին է որ
Քրիստոս տուաւ իր աշակերտներուն: Եւ
անոնք զայն ընդունեցին: Անոնք չը

գզացիներ: Մինչև անգամ երբ կը խաչուէին, երբ կը խոշտանգուէին: Այլ ընդհակառակն, կ'ըսէին՝ "Այս մեր փառքը կը նկատենք": Ծառայութեան փառքը: Մարդոց օգտակար ըլլալու փառքը:

Կ'աղօթեմք որ մեզմէ մէկն մէկը ունենայ այդ շնորհքը, ունենայ զգալու եւ տեսնելու զգայնութիւնը եւ աչքը, եւ չփախցնէ որեւէ պատեհութիւն եւ առիթ՝ տրուածը ընդունելու:

Չես գիտեր թէ Աստուած ե՞րբ, որո՞ւ միջոցաւ քեզի կը խօսի, քեզի կը մօտենայ, քեզի առիթ կու տայ հոգիիդ ուժերը հաւաքելու, հոգիիդ մութ ու մռայլ խորշերը լուսաւորելու: Եւ թերեւս քու շուարանքիդ մէջ, քեզ իր ձեռքը երկարողին կը հարցնես՝

"ո՞վ դրկեց քեզ": Եթէ պատասխանն ալ չես գիտեր, շնորհակալ պէտք է ըլլաս Աստուծոյ, որ կուածին համար, տրուածին համար: Եւ այն ատեն դուն պիտի դառնաս այն անձը, որ Աստուած ինք կ'ուզէ որ ըլլաս, եւ քու ժողովուրդդ կ'ուզէ որ դուն ըլլաս, եւ շատ հաւանաբար քու սրտիդ մէջ դուն ինքն ալ կ'ուզես ըլլալ, բայց կը սպասես ականջիդ փսփսացող ձայնին, քեզ ներշնչող շունչին, քեզ քաջալերող, քեզի սրտակից հոգիներու գորովանքին:

Այս հոգին Աստուած անպակաս ընէ մեր ազգին մէջ, եւ մենք գովենք ու փառաբանենք տուիչը իր տուածին համար, գոհունակութեամբ, շնորհակալութեամբ եւ երախտագիտութեամբ:

Թ.Ա.Մ.

ԱՐԱՐԶԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՐԳԵԻԻ ԱՆԱՂԱՐՏ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻԻՆԸ . . .

"Ճանեա երկրի, եթէ խելամուտ
արասցէ զքեզ" (Յոր ժԲ. 8)

Ինչպէս յայտնի է, Աստուած արարչութեան պսակը հանդիսացող մարդուն տուած է իրաւունքը դառնալու տէր եւ իշխան երկրի, անելու եւ բազմանալու այնտեղ եւ ամենայն պատասխանատւութեամբ ալ շէնացնելու այդ երկիրը, "որպէս զի, այն բազմապիսի շնորհքները զոր ունինք, մեր շատերուն առիթ ըլլայ գոհութեան" (Բ. Կորնթ. Ա 11):

Այսօր յայտնին արդեօք մարդը կը յիշէ՞ այսօր, երբ Հին Ուխտով ալ՝ կնքուած մարդու եւ Աստուծոյ միջեւ, ջրհեղեղը այլեւս մեզ չպիտի կործանէ. կ'անդրադառնա՞նք արդեօք այս սուրբ յիշատակ-ուխտին: Որով, էգոլոժի կոչուած մեղքը իր կարգին, ուղղակիօրէն կամ ոչ, խախտուած չէ՞, եւ որով նոր ձեւի մահա-

սփռումը առկայ չէ՞ այսօր կամ վաղը: Եւ դեռ, այս տխուր իրականութեամբ ալ մենք վաղուայ մարդասպանը չե՞նք՝ քիչ քիչ կատարուող ոհմի, երբ ինքնին ան ոչ միայն Հին Ուխտի մոռացումն ու զանցառումը կ'ենթադրէ, այլեւ մասնաւորապէս մեր նմանի նկատմամբ ցուցաբերուելիք սիրոյ եւ հոգատարութեան բացակայութիւն: Ահա թէ ինչու համար մեր Տէրն Յիսուս Քրիստոս աշխարհ եկաւ եւ յիշեցուց մեզի ըսելով. "Եկայ որ կեանք ունենաք եւ առաւել եւս ունենաք":

Ահաւասիկ, ի դէմս այսպիսի հրամայական վիճակներու, ո՞րն է մեր Սուրբ Եկեղեցւոյ եւ անոր զաւակներուն կողմէ որդեգրուելիք կեցածքը կամ մօտեցումը, եւ թէ ինչի մէջ կը կայանայ